

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/16/2017
Identifikačné číslo spisu: 8016200260
Dátum vydania rozhodnutia: 31.10.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8016200260.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Viliama Pohančenika, v právnej veci žalobkyne: W.. F. Q., bytom M. XX, B., zastúpená advokátkou: JUDr. Oľga Micháliková, so sídlom Slnečná 39, Prešov, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29. augusta 8-10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 29474-2/2014-BA zo dňa 28.08.2014, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č. k. 1S/163/2016-48 z 24.11.2016, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .
- II. Účastníci n e m a j ú n á r o k na náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 1S/163/2016-48 z 24.11.2016 zamietol žalobu žalobkyne o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 29474-2/2014-BA zo dňa 28.08.2014 ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Prešov č. 26976-3/2013-PO zo dňa 29.10.2013. Prvostupňovým rozhodnutím Sociálna poisťovňa, pobočka Prešov rozhodla o vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia žalobkyne dňa 01.07.2013.

2. Z obsahu súdneho a administratívneho spisu mal súd za preukázané, že žalobkyňa bola v spornom období počas roku 2012 považovaná za samostatne zárobkovo činnú osobu podľa § 5 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, pretože od 07.01.1998 je zapísaná v registri daňových subjektov a od 01.07.2005 je zapísaná do zoznamu správcov vedeného Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, a teda od tohto dátumu je oprávnená vykonávať činnosť správcu konkurznej podstaty. Súd mal rovnako preukázané, že podľa údajov Finančného riaditeľstva SR príjem žalobkyne za rok 2012 (v sume 4.937,00 eur) presiahol zákonom stanovenú hranicu príjmu podľa § 138 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, potrebnú pre vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby v zmysle § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z. z., ktorá predstavuje sumu 4.078,68 eur. Z uvedeného dôvodu na základe dosiahnutého príjmu žalobkyne vzniklo od 01.07.2013 povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie. Keďže žalobkyňa

nesplnila svoju prihlasovacu povinnosť (nepodala Registračný list FO - prihláška s dátumom vzniku povinného nemocenského poistenia povinného dôchodkového poistenia 01.07.2013) v súlade s § 228 ods. 3 zákona o sociálnom poistení napriek tomu, že splnila podmienky pre vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia, rozhodol prvostupňový správny orgán podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod 1. zákona o sociálnom poistení správne o vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia žalobkyne. Námieta žalobkyne, že suma 3.240 eur z Nadácie Ruského klubu, ktorá jej bola pripísaná na účet a táto suma nie je odmenou správcu konkurznej podstaty a nesúvisí ani so žiadnou inou samostatnou zárobkovou činnosťou, súd nevyhodnotil ako dôvodnú. Sociálna poisťovňa je povinná vychádzať z údajov poskytnutých Finančným riaditeľstvom SR. Podľa týchto údajov bol príjem žalobkyne za rok 2012 vo výške 4.937 eur. Výška čiastkového základu dane je pre posúdenie vzniku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia v zmysle § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení právne irelevantná, pretože sa posudzuje výška príjmu bez odpočítania daňových výdavkov preukázateľne vynaložených na jeho dosiahnutie, udržanie a zabezpečenie. Žalovaná pri posúdení vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia žalobkyne v posudzovanom období nemôže zohľadniť príjem žalobkyne, ktorý dosiahla v roku 2013. Pre posúdenie vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia za obdobie od 01.07.2013 do 30.06.2014 je rozhodujúci príjem za predchádzajúci kalendárny rok, t. j. za rok 2012. Daňovník v daňovom priznaní vykazuje príjmy vyplatené v príslušnom zdaňovacom období z čoho vyplýva, že v daňovom priznaní môžu byť vykázané aj príjmy z činností, ktoré boli daňovníkovi vyplatené späť, t. j. za výkon činnosti v inom období ako príslušný zdaňovací rok. Sociálna poisťovňa túto skutočnosť na účely posúdenia vzniku povinného sociálneho poistenia osobitne nemôže ani zohľadniť, pretože je povinná rešpektovať údaje poskytnuté Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky. Z uvedených dôvodov dospel Krajský súd v Bratislave k záveru, že správne orgány dostatočne a riadne zistili skutkový stav a zistený skutkový stav po právnej stránke správne právne posúdili a svoje rozhodnutia i dostatočne a zrozumiteľne odôvodnili. Nakoľko námietky uvedené v žalobe neodôvodňujú zrušenie napadnutých rozhodnutí, postupoval súd podľa § 190 SSP a žalobu zamietol.

3. Proti tomuto rozsudku podala kasačnú sťažnosť žalobkyňa, ktorá uvádza, že jej námietky a argumenty neboli zohľadnené napriek nespravodlivosti rozhodnutí žalovanej. Nesúhlasí s tým, že musí platiť odvody bez ohľadu na to, či v danom roku zarobila. Uvádza, že pokiaľ by poisťovňa v súlade s § 226 ods. 1 písm. o/ zákona č. 461/2003 Z. z. oznámila žalobkyňi vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby, bola by žalobkyňa sumu 3.000 eur, ktorú pripísala na svoj účet v roku 2012 rozložila na obdobie dokedy konkurz úpadcu LES_OSD nebude ukončený. Žalobkyňa navrhuje, aby kasačný súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1S/163/2016 z 24.11.2016 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alebo aby rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zruší rozhodnutie žalovanej č. 29474-2/2014-BA z 28.08.2014 a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti považovala námietky žalobkyne uvedené v kasačnej sťažnosti za právne bezvýznamné a prameniace v nesprávnom pochopení podmienok vzniku povinného sociálneho poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby. V prípade žalobkyne sa posudzoval vznik povinného sociálneho poistenia od 01.07.2013, preto v zmysle § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. bolo rozhodujúce, či žalobkyňa mala príjem z podnikania, resp. samostatnej zárobkovej činnosti za kalendárny rok 2012 vyšší ako zákonom ustanovená hranica 4.716 eur. Žalobkyňa obe podmienky splnila. Keďže žalobkyňa si nespĺnila prihlasovacu povinnosť, bolo povinnosťou Sociálnej poisťovne, pobočka Prešov, rozhodnúť o vzniku sociálneho poistenia. K námietke žalobkyne týkajúcej sa povinnosti Sociálnej poisťovne oznamovať samostatne zárobkovo činnným osobám vznik ich povinného poistenia žalovaná uvádza, že zákon č. 461/2003 Z. z. neukladal sociálnej poisťovni túto povinnosť. Zdôrazňuje, že žalovaná v napadnutom rozhodnutí zaujala stanovisko a vysporiadala sa so všetkými námietkami žalobkyne a zdôvodnila skutkový aj právny stav predmetnej veci. Pokiaľ ide o žalobkyňou tvrdenú nespravodlivosť napadnutého rozhodnutia, žalovaná zdôrazňuje, že právo sociálneho zabezpečenia patrí do oblasti verejného práva, ktorého normy sú kogentného charakteru. Žalovaná je teda povinná striktnie sa pridržať jednotlivých ustanovení zákona č. 461/2003 Z. z, ak tento neobsahuje ustanovenia, ktoré by

zmiernili jeho aplikačnú tvrdosť. Vzhľadom na uvedené skutočnosti žalovaná navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) postupom podľa § 492 ods. 2 SSP preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobkyne je nedôvodná, a preto je potrebné ju podľa ustanovenia § 461 SSP zamietnuť.

6. Podľa § 5 zákona č. 461/2003 Z. z., samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá dovŕšila 18 rokov veku a je registrovaná podľa osobitného predpisu v súvislosti so zárobkovou činnosťou uvedenou v § 3 ods. 1 písm. b/ a ods. 2 a 3, okrem fyzickej osoby, ktorá má podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím.

7. Podľa § 3 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z., zárobková činnosť podľa tohto zákona je, ak osobitný predpis alebo medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, neustanovuje inak, činnosť vyplývajúca z právneho vzťahu, ktorý zakladá dosahovanie príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu.

8. Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. zárobková činnosť je aj činnosť podľa odseku 1, z ktorej príjem nepodlieha dani z príjmov podľa osobitného predpisu preto, že tak ustanovujú predpisy o zamedzení dvojitého zdanenia.

9. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. zárobková činnosť je aj činnosť podľa odseku 1, z ktorej príjem nepodlieha dani z príjmov podľa osobitného predpisu, ak na fyzickú osobu, ktorá túto zárobkovú činnosť vykonáva, sa v právnych vzťahoch sociálneho poistenia uplatňujú predpisy Slovenskej republiky podľa osobitného predpisu alebo sa uplatňuje medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

10. Podľa § 14 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z., povinne nemocensky poistení sú samostatne zárobkovo činná osoba, ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5.

11. Podľa § 15 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z., povinne dôchodkovo poistená je samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá je povinne nemocensky poistená.

12. Podľa § 138 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z., vymeriavací základ povinne nemocensky poistenej a povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby, dobrovoľne nemocensky poistenej osoby, dobrovoľne dôchodkovo poistenej osoby a dobrovoľne poistenej osoby v nezamestnanosti je mesačne najmenej vo výške 50 % jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, za ktorý sa platí poistné.

13. Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká od 01. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5, a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5, ak tento zákon neustanovuje inak.

14. Podľa § 228 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., samostatne zárobkovo činná osoba je povinná

prihlásiť sa na nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie najneskôr do ôsmich dní od vzniku týchto poistení a odhlásiť sa z týchto poistení do ôsmich dní od ich zániku.

15. Žalobkyňa v kasačnej sťažnosti namietala, že jej námietky a argumenty neboli zohľadnené napriek nespravodlivosti rozhodnutí žalovanej. V tejto súvislosti kasačný súd musí zdôrazniť, že so všeobecným princípom spravodlivosti nie je možné stotožňovať úspech v spore. Žalovaná ako aj krajský súd sa riadne vysporiadali s námietkami žalobkyne, pričom žalobkyňa následne ich argumenty nevyvrátila. Medzi predpoklady právneho štátu patrí právna istota, princíp legality, čiže viazanosti štátnej moci právom či rovnosť účastníkov. Princíp právnej istoty a spravodlivosti v práve sociálneho zabezpečenia znamená, že je potrebné zabezpečiť, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely. Pokiaľ žalobkyňa splnila obe zákonom predpokladané podmienky pre vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia ku dňu 01.07.2013, bolo by naopak v rozpore s princípom spravodlivosti, právnej istoty, ako aj rovnosti účastníkov, ak by žalobkyňi uvedené povinné sociálne poistenie nevzniklo, a to na rozdiel od iných samostatne zárobkovo činných osôb, ktoré boli v rovnakej pozícii ako žalobkyňa.

16. Pre vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia vyžadoval § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. splnenie dvoch podmienok, a to status samostatne zárobkovo činnnej osoby a stanovenú výšku príjmu. Skutočnosť, že žalobkyňa bola v roku 2013 samostatne zárobkovo činnou osobou nebola v konaní spornou. Podmienka príjmu je podľa § 21 ods. 1 v spojení s § 138 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. splnená, ak príjem z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti alebo výnos súvisiaci s podnikaním a inou samostatnou zárobkovou činnosťou za rok predchádzajúci vzniku povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia bol vyšší ako 50 % všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa platí poistné. Teda v prípade žalobkyne, ak jej príjem za rok 2012 bol vyšší ako polovica všeobecného vymeriavacieho základu za rok, ktorý dva roky predchádza roku 2013. V roku 2011 bol všeobecný vymeriavací základ 9.432 eur, aby teda vzniklo žalobkyňi povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie, bolo potrebné, aby jej príjem z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti za rok 2012 bol vyšší ako 4.716 eur. Podľa údajov Daňového riaditeľstva žalobkyňa dosiahla za rok 2012 príjmy zo živnosti vo výške 4.937 eur. Táto suma preyšuje zákonom stanovenú hranicu príjmu pre vznik povinného dôchodkového a povinného nemocenského poistenia, preto kasačný súd rovnako ako krajský súd dospel k záveru, že žalobkyňa skutočne splnila zákonné podmienky pre vznik povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia od 01.07.2013.

17. Údaje z Daňového riaditeľstva SR považuje kasačný súd za vierohodné a žalobkyňa ich žiadnym spôsobom (napr. kópiou daňového priznania, predložením účtovníctva atď.) nevyvrátila.

18. Pokiaľ žalobkyňa namieta, že musí platiť odvody od 01.07.2013 bez ohľadu na jej príjem v tomto roku, kasačný súd len zopakuje už povedané, a síce, že vznik povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia sa viaže k výške príjmu za rok predchádzajúci vzniku povinného poistenia; od výšky príjmu v roku vzniku poistenia nezávisí.

19. Ak žalobkyňa poukazuje na povinnosť Sociálnej poisťovne podľa § 226 ods. 1 písm. o/ zákona č. 461/2003 Z. z. oznámiť jej vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby, kasačný súd poukazuje na skutočnosť, že predmetné ustanovenie bolo do zákona č. 461/2003 Z. z. vložené zákonom č. 338/2013 Z. z. s účinnosťou od 01.01.2015. V čase rozhodnom pre prejednávajúcu vec teda ešte účinné nebolo.

20. Vzhľadom na uvedené dospel kasačný súd k záveru, že kasačnú sťažnosť žalobkyne je potrebné podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietnuť.

21. Vzhľadom na uvedené dôvody považoval kasačný súd kasačnú sťažnosť za nedôvodnú a rozhodol podľa § 461 SSP tak, že kasačnú sťažnosť žalobcu zamietol.

22. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP a nepriznal účastníkom náhradu trov tohto konania, keďže žalobkyňa v tomto konaní nebola úspešná a žalovanému právo na náhradu trov v konaní pred správnymi súdmi zásadne neprináleží.

23. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.